

Fra:	KS	Dato:	23.05.2025
Til:	Faglig råd for lærerutdanning	Dokument nr.:	24/00688-5
Kopi til:			

KS innspill til faglig råd for lærerutdanning om overordnet styring av lærerutdanningene

FRLU har fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å

- 1) utarbeide forslag til struktur for en felles rammeplan for lærerutdanningene med en hoveddel og underkapitler.
- 2) vurdere hvilke innholdsformuleringer som bør brukes i rammeplanen, f. eks. læringsutbyttebeskrivelser, og de skal vurdere hvordan man skal sikre tilstrekkelig og nødvendig praksis i lærerutdanningene.

Frist for del 1 og 2 er 15. august 2025.

- 3) FRLU skal også komme med forslag til innholdet i rammeplanens hoveddel. Dette innebærer blant annet å beskrive viktige fellesverdier, felles kunnskapsområder og kompetanser for alle lærere i barnehage, grunnskole, videregående opplæring og grunnopplæring særskilt organisert for voksne.

Frist for del 3 er 15. oktober 2025.

Løsningsforslagene skal også kunne brukes av de samiske lærerutdanningene som får en egen rammeplan.

Medlemmene i NFLP er bedt om å gi innspill innen 23. mai. Innspillene kan gjelde hele oppdraget, og FRLU er særlig interessert i hva medlemmene av NFLP tenker om inndeling av underkapitler, rammeplanfesting av omfang av praksis og fellesverdier og – kompetanser.

KS innspill til FRLUs oppdrag

KS leverte 4.09.2024 et innspill til KD hvor vi støtter ekspertgruppens rapport om en felles rammeplan for lærerutdanningene. Ekspertgruppa legger noen prinsipper til grunn som vi mener det er vesentlig å løfte fram når FRLU nå skal i gang med sitt oppdrag.

Aktørbildet for lærerutdanningene er bredt og komplisert. Det er mange ulike aktører som har en aksje i lærerutdanningen, og ekspertgruppen viser gjennom sin dialog med disse aktørene og gjennom beskrivelsene i kapittel 2 god forståelse for roller og ansvar, samarbeidsformer og behov i sektor og samfunn. KS vil derfor understreke viktigheten av de tre premissene som ekspertgruppen legger til grunn for sin anbefaling om en overordnet rammeplan for alle de 11 lærerutdanningene:

1. *Styring av lærerutdanningene skal være overordnet*, det vil si brudd med dagens styring som er preget av unødvendige presiseringer, dobbeltreguleringer og særreguleringer til mer oppmerksomhet om kvalitative faktorer som mangfold, egenart, nyskaping og innovasjon.
2. *Styring av lærerutdanningene handler om profesjonsbygging* i tett samspill med barnehage- og skolesektoren hvor lærerutdanningene inngår i kritiske, kontinuerlige og systematiske diskusjoner om ambisjoner, nivå og retning for forskning i, om og på lærerutdanningene. Forventningsavklaringer og arbeidsdeling mellom utdanningene og arbeidslivet om sentrale områder som praksis, FOU- samarbeid og sluttkompetanse hos studentene er vesentlig.
3. *Styring av lærerutdanningene skal sikre samfunnets behov*. Dette innebærer også å ivareta samfunnets behov for faglig bredde og at det utdannes lærere som totalt sett dekker barnehagens og grunnopplæringens kunnskapsområder og fag. Det kan være regionale forskjeller i behov og ønsker, og diskusjoner rundt utdanningenes relevans og samfunnets behov må derfor føres på etablerte samarbeidsarenaer mellom lærerutdanningsinstitusjonene og skole- og barnehageeiere.

KS vil særlig understreke sistnevnte hensyn, som er avgjørende for at lærerutdanningene skal innfri sitt samfunnsoppdrag. Dette krever både faglig, akademisk kunnskap og trening i ferdigheter som skole- hjem samarbeid og klasseledelse. KS vil også presisere et premiss som vi mener mangler i rapporten: Styring av lærerutdanning skal bidra til inkludering for alle barn og unge i barnehage og skole. Lærerstudentene kommer ut i en skole som forutsetter samarbeid i laget rundt barnet, med ulike kommunale og statlige tjenester og aktører. Det tverrsektorielle samarbeidet er avgjørende for at alle barn og unge skal oppleve mestring, tilhørighet og inkludering i det felleskapet som skolen utgjør.

Det tverrsektorielle samarbeidet er avgjørende for å oppnå overordnede formål om utdanning og dannelse, og hindre at barn og unge faller utenfor. I første delrapport fra STEP-prosjektet, som evaluerer overgang mellom utdanning og yrke i masterutdanningen for grunnskolelærere, fremgår det at sisteårsstudentene opplever seg lite forberedt på samarbeid med foresatte, kontaktlærerrollen, samarbeid med skolens hjelpetjenester og tilrettelegging for elever med særskilte behov.¹ Derfor må en overordnet rammeplan omtale betydningen av tverrsektorielt samarbeid slik at også faggrupper som skal utarbeide retningslinjer må bidra til å styrke denne kompetansen.

KS vil også framheve lærerens profesjonsfaglige digitale kompetanse som et område som vil kreve plass i et hovedkapittel. Dagens polariserte debatt om digitalisering i skolen synliggjør betydningen av at lærerne er godt forberedt til å selv ta gode didaktiske valg i planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisningen.

Deloppdrag 1 og 2

Det er en utfordring at FRLU skal levere en struktur for hoveddel og underkapitler før de skal utarbeide forslag til innholdet i rammeplanens hoveddel. Det kan styre oppmerksomheten mot reguleringer i underkapitlene i stedet for å først komme fram til hvilke verdier og kompetanse som er overordnede og felles for alle lærerutdanninger, for lærerprofesjonen. KS vil derfor anbefale FRLU å legge inn viktige momenter som hovedkapittelet skal omtale før strukturen for underkapitler legges. Vi mener at måten overordnet del av rammeplanen for grunnopplæringen er bygd opp, med verdier og prinsipper, kan være aktuell også for et hovedkapittel i rammeplan for lærerutdanningene.

KS støtter at lærerutdanningene styres gjennom en felles rammeplan som bygger opp under og fremmer lærerprofesjonens fellesskap, men vil samtidig understreke utdanningssystemets forskjeller som også må anerkjennes. Forskjellen på barn i barnehage, elever på ulike trinn og elever og lærlinger i fagopplæringen kan fordre ulikheter i lærerutdanningene og ulik sluttkompetanse hos lærerstudentene. Det er viktig at den enkelte

¹ [USN Open Archive: Lærerstudenters forventninger til arbeidet som profesjonelle lærere i skolen: Resultater fra en spørreundersøkelse i regi av NFR-prosjektet STEP: Partnerskap for bærekraftig overgang fra lærerutdanning til yrke](#)

lærerutdanning kjenner til ulikhetene i de ulike lærerutdanningene. Bare slik kan alle lærerutdanningene bidra inn i det helhetlige utdanningssystemet.

Det er også viktig at underkapitlene gir studentene mulighet til å forstå hvilken kontekst de utdanner seg for når de søker lærerutdanning. Ekspertgruppen omtaler presiseringer som må gjøres i underkapitler i rammeplanen, men er ikke tydelig på hvordan disse kan utformes. De fraråder imidlertid at disse underkapitlene følger strukturen for nåværende rammeplaner, men at de må ivareta barnehage, fag- og yrkesopplæring og de ulike hovedtrinnene i grunnopplæringen. Derfor har ekspertgruppen foreslått at lovverket danner faktorene som gi underkapitlenes struktur; barnehage, 1.-4. trinn, 5. – 7. trinn, ungdomstrinnet, VGO studieforberedende og VGO yrkesfag. KS har ikke tatt stilling til struktur for underkapitlene, men mener at også denne inndelingen må støtte opp under premissene omtalt over. Da vil vi advare om for detaljerte reguleringer i underkapitlene, og oppfordrer til heller å ta utgangspunkt i de institusjonene som lærerne skal inn i; barnehage, grunnskole eller videregående opplæring som omfatter både studieforberedende og yrkesfaglig kompetanse.

KS mener ikke at rammeplanen bør inneholde læringsutbyttebeskrivelser. Vi viser til ekspertgruppens utredning om sjangerbevissthet og mener at disse hører hjemme på et annet nivå, og da helst på institusjonsnivå. Læringsutbyttebeskrivelsene bør utledes av rammeplanenes beskrivelser av kompetanse og verdier i hovedkapittel, eventuelle spesifikke reguleringer i underkapitlene, samt retningslinjene som UHR lærerutdanning utvikler.

Praksis er et av temaene som bør få plass både i hovedkapittel og i underkapitler, og her viser ekspertgruppen også til det pågående arbeidet om utvidet praksis som faglig råd for lærerutdanning jobber med. KS støtter at organisering og vurdering av praksisopplæringen utredes nærmere i tett samhandling med UH og praksisfelt. KS støtter også at ulike former for praksisorganisering bør prøves ut og piloteres i tråd med Statsrådets oppfordring til UH sektor tidligere i år. Da bør praksisfeltet selv ha en sterk medvirkning i eventuelle utprøvinger. Dette kan bidra til bedre overgang mellom lærerutdanning og yrke.

KS mener som ekspertgruppen at det er vesentlig at rammeplanen institusjonaliserer partnerskap med skoleeier/ barnehageeier for samarbeid om utforming av utdanningsprogrammene, studentenes læringsaktivitet i ulike kontekster, FOU og barnehage- og skoleutvikling, organisering av praksisstudiet, kunnskaps- og erfaringsoppsummeringer og felles kunnskapsutvikling. Det er viktig at dette samarbeidet omfatter alle kommuner, ikke bare de som måtte være representert i samarbeidsforum eller andre arenaer for utvalgte kommuner og fylkeskommuner.

Deloppdrag 3 Hoveddelens innhold

7. april arrangerte NFLP en erfaringskonferanse hvor gruppearbeidet var å gi innspill til rammeplanenes hoveddel. På denne konferansen deltok alle partene i NFLP med forholdsvis mange medlemmer. Det er ønskelig at vi får mulighet til å se og bruke dette materialet i våre innspill til fellesverdier og kompetanser for lærerprofesjonen. I flere anledninger har vi opplevd at det blir satt fokus på underkapitlene, men så lenge vi ikke diskuterer det helt vesentlige, nemlig hva som forener lærerprofesjonen, er det stor fare for at vi ikke kommer fram til en mer overordnet styring i tråd med ekspertgruppens anbefalinger. Da vil fokus være på å bevare det vi har i stedet for å tenke nytt om det vi kan få.